

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ
(за інтернет-ресурсами)

04.05.2026

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[В Україні запущено освітній проєкт задля зміцнення співпраці між культурою та бізнесом. – Юлія Дон](#)

[Тетяна Бережна презентувала проєкт «Тисячovesна» для півдня України. – Віолетта Луньова](#)

[Міністерство культури надало статус критичної інфраструктури 8 компаніям. – Анастасія Большакова](#)

[Венеційська бієнале-2026: «гарантії безпеки» проти «присутньої відсутності». – Анастасія Платонова](#)

[Страсті по Венеції: у що обернеться скандал довкола Венеційської бієнале 2026. – Катерина Яковленко](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Рада Європи оголосила конкурс проєктів для боротьби з дезінформацією серед молоді. – Діана Горон](#)

Регіональна культурна політика

[Митців Рівненщини відзначили обласними стипендіями і грантами](#)

Благодійність

[Курган & Agregat і «Трибуна Героїв» випустили дроп пам'яті загиблих фанатів. – Жанна Ропасва](#)

Фестивалі

[Вийти з фольклору: що насправді означає культурна присутність України в Європі. – Лесь Виноградов](#)

Театр

[«Січеславна-2026» запрошує на фінальні покази. – Віолетта Луньова](#)

[У Луцьку показали «Озерний вітер»: волинська містика ожила на сцені. – Наталія Сень](#)

Хореографічне мистецтво

[У Хмельницькому встановили рекорд із наймасовішим подільським танцем. – Дарина Рубан](#)

Візуальні мистецтва

Де дивитися на українське мистецтво у травні: добірка виставок в Україні, Італії та Польщі. – Анастасія Курінська

Українська ілюстраторка створила обкладинку для Guardian до 40-річчя Чорнобиля. – Олеся Бойко

У Львові відкрилась виставка «Текстиль малих форм». – Катерина Сліпченко

У Львові до 80-річчя видатного майстра нефігуративного живопису Анатолія Криволапа з Києва покажуть його «Першообрази». – Ярина Коваль

Кіномистецтво. Кінопрокат

Якою вийшла нова документальна стрічка про Революцію Гідності «Машина часу Майдан»: розповідає режисер. – Анастасія Курінська

Ретроспектива українського кіно. У Довженко-Центрі покажуть стрічки 1990-х – які саме?

«Масштаб усвідомив, одягнувши форму». Юрій Дунай про дебютний фільм «Втомлені», ПТСР та прірву між фронтом і тилом. – Анна Железняк

Від кінотеатрів – до кожного глядача: по ТБ покажуть 4 найгучніші українські кінопрем'єри останніх років

Фільм «раша гудбай» вперше покажуть на телебаченні: коли і де дивитися

Скрябін – на великих екранах. У серпні 2026-го вийде документальний фільм «Кузьма: Страшно веселий»

«Скамер»: кримінал без криміналу, війна без війни. – Андрій Кокотюха

Чорнобиль 40 років потому: розсекречена деградація. – Андрій Кокотюха

«Кіллхаус»: справжній бойовик про війну з рефлексами замість рефлексій. – Ігор Кромф

Фільм про Ніла Хасевича знімають на Рівненщині: у проєкті бере участь Олександр Терен. – Ірина Киричук

Просвітництво

Як і навіщо художникам писати заповіді?

Література. Книговидання

Книжка про причини війни росії проти України отримала канадську відзнаку

Письменник Андрій Курков отримав польсько-литовську літературну премію Єжи Гедройця. – Анастасія Большакова

«Зачарованість злом». Андрій Курков про російську мову в українських школах, «кремлівського кощея» та літературні тренди. – Анна Железняк

Видавнича асоціація почала публікувати рейтинг продажів в українських книгарнях. – Марина Пилипенко

Видавнича асоціація зібрала публічні дані про продажі книжок: що українці купували у квітні. – Влада Колодій

Музейна справа

Десятиліттями зберігали в еміграції: в Україну повернули велику колекцію артефактів УНР. – Микита Кишиневський

У Львові відкриють виставку архівних фото з прифронтового села на Запоріжжі. – Вікторія Ейсмунт

У Миколаєві створюють онлайн-колекцію індустриальної спадщини Півдня України. – Дарина Рубан

Вивезла пісні з окупації. Як врятували унікальні етнозаписи з Донеччини. – Мар'яна Сич

Охорона культурної спадщини

Суд зобов'язав Франківську РДА розробити паспорт унікального поселення бронзової доби. – Андрій Міцкевич

Міжнародне співробітництво

У престижному інституті Бразилії відкрили «Українську книжкову полицку» з виданнями про війну. – Микита Кишиневський

Підтримка України у світі

Німецький стиліст зібрав понад 1 млн грн для українських операторів дронів. – Микита Кишиневський

«Перш ніж померти, я хочу хоч раз ступити на землю Криму»: Франк Вільде про Крим. – Крістіна Черновалова, Ольга Стрільчук

Україна закликала переглянути рішення показати фільм «росіяни на війні» у Швейцарії. – Поліна Горлач

Латвійські митці запустили акцію протесту проти участі росії на Венеційській бієнале. – Анастасія Большакова

Загальні питання

В Україні запущено освітній проєкт задля зміцнення співпраці між культурою та бізнесом. – Юлія Дон

Київська школа економіки (KSE) стала майданчиком для стартової зустрічі нової освітньої програми під назвою «Лідерство та побудова партнерств для культурних інституцій». Цей проєкт створено спеціально для управлінських команд державних та комунальних закладів культури, що представляють різні куточки України. Програма реалізується за ініціативи Міністерства культури України. До втілення проєкту долучилося широке коло партнерів: UNESCO; KSE Graduate Business School; Офіс підтримки відновлення; компанії МХП та ПУМБ. Головна мета ініціативи, що передбачає конкурсний відбір учасників, полягає у підвищенні інституційної міцності культурних установ. Програма фокусується на стратегічному плануванні, вмінні будувати партнерства та ефективно залучати ресурси, водночас гарантуючи збереження автономії закладів, їхньої репутації та глибинних культурних сенсів. У відкритті заходу взяла участь віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики – міністерка культури України Т. Бережна. Про практичне наповнення навчання розповіла керівниця бізнес-школи KSE В. Сахно: «Завдання цієї програми – підсилити культурні заклади через їхню взаємодію з комерційним сектором. Наразі 15 відібраних команд опановують стратегічне планування, принципи звітності та моделі, орієнтовані на KPI. Вже за три місяці учасники представлять свої проєкти на пітчінгу, що відкриє бізнесу нові можливості для партнерства». Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/89968/v-ukrayini-zapushheno-osvitnij-proyekt-zadlya-zmicznennya-spiivpraczy-mizh-kulturoyu-ta-biznesom/>

Тетяна Бережна презентувала проєкт «Тисячovesна» для півдня України. – Віолетта Луньова

В Одесі презентовано масштабну національну ініціативу «Тисячovesна», спрямовану на розвиток українського культурного продукту. Проєкт з рекордним бюджетом у 4 млрд грн представила міністерка культури України Т. Бережна. На зустрічі зібралися представники креативних індустрій та медіа з Одеської, Миколаївської та Херсонської областей. Головна мета заходу – роз'яснити умови відкритого конкурсу та заохотити регіональних митців до створення власного контенту. Під час зустрічі Т. Бережна, Г. Красноступ (Мінкульт) й А. Осіпов (Держкіно) детально розібрали «технічну» сторону питання: від оформлення бюджету до критеріїв відбору переможців. Програма охоплює сім основних напрямів – від документалістики до аудіовізуальних шоу. Важливо, що організатори готові підтримувати навіть тих авторів, які не мають власної юридичної особи, через механізми партнерства. Повний пакет інформації вже оприлюднено на сайті culture.gov.ua. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/90254/tetyana-berezhna-prezentovala-proyekt-tisyachovesna-dlya-pivdnnya-ukrayiny/>

Міністерство культури надало статус критичної інфраструктури 8 компаніям. – Анастасія Большакова

У квітні Міністерство культури України оновило перелік культурних і медійних структур, які держава вважає критично важливими під час воєнного стану. Цього разу статус уперше отримали п'ять компаній. Серед них: V&N Film Distribution Company, дистриб'ютор фестивального та авторського кіно в Україні; «УЯВИ!», яка видає український Forbes; українсько-балтійська дистриб'юторська компанія Adastra Cinema; видавництво «Ранок»; кінопродакшн «Форфілмз». Окремо Мінкультури підтвердило попередньо наданий статус для ТОВ «Табір», ГО «ПК», агенції «ПУБЛІКА» та медіацентру «ВІСТІ». У квітні статус отримали або перепідтвердили державні заповідники «Самчики» і «Меджибіж», а також дирекція з будівництва Меморіалу жертв Голодомору. Ще у лютому 2025 року Мінкультури оновило критерії, за якими визначають, хто в культурі та медіа має стратегічне значення. Після цього список почав швидко зростати, у попередні місяці туди потрапили Одеська кіностудія, Кіностудія Довженка, Слідство.Інфо, Радіо NV, Українська правда, FILM.UA, Книгарня «Є», великі телеканали, кіностудії, радіостанції, видавництва й десятки регіональних медіа. Загалом, за даними відомства, статус уже мають або підтвердили понад 95 театрів, музеїв, філармоній, заповідників і культурних інституцій по всій Україні. Джерело:

<https://life.prawda.com.ua/culture/minkulturi-onovilo-spisok-kritichno-vazhlih-kulturnih-struktur-u-kvitni-314735/>

Венеційська бієнале-2026: «гарантії безпеки» проти «присутньої відсутності». – Анастасія Платонова

Усього за кілька днів стартує Венеційська бієнале – найвпливовіший і найбільш медійний світовий майданчик у сфері візуального мистецтва. Авторка розповідає, якою буде українська національна репрезентація там цього року, у якій формі у Венеції цього разу присутня офіційно «відсутня» там від 2022 року росія та з яким успіхом триває наша гібридна боротьба з ворогом за місце і голос на цьому важливому (хоч, і, на жаль, політично ангажованому) майданчику. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/249485/2026-05-04-venetsiyska-bienale-2026-garantii-bezpeky-proty-prysutnoi-vidsutnosti/>

Страсті по Венеції: у що обернеться скандал довкола Венеційської бієнале 2026. – Катерина Яковленко

Авторка розмірковує про те, до чого призведе скандал навколо цього року Венеційської бієнале. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1303167-strasti-po-venecii-u-so-obernetsa-skandal-dovkola-venecijskoi-bienale-2026/>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Рада Європи оголосила конкурс проєктів для боротьби з дезінформацією серед молоді. – Діана Горон

Рада Європи оголосила про запуск ініціативи «Молодь стикається з дезінформацією – чому журналісти важливі», яка передбачає надання фінансової допомоги проєктам, які стосуються боротьби з дезінформацією та підтримки якісної журналістики. Там розповіли, що сьогодні молодь живе в інформаційному просторі, який формують алгоритми, соцмережі та дезінформація. Водночас журналісти, які перевіряють факти та надають достовірну інформацію, дедалі частіше стикаються з погрозами, переслідуваннями та залякуванням. Ініціатива, підтримана в межах головування Монако в Комітеті міністрів Ради Європи, ставить молодь у центр зусиль щодо захисту свободи слова, цілісності інформації та демократичної стійкості. У межах ініціативи в Страсбурзі (Франція) відбудеться захід, який збере молодих учасників, медійників, політиків та експертів. Він складатиметься з конференції та воркшопів і охопить теми дезінформації, медіаграмотності, безпеки журналістів і залучення молоді. Рада Європи пропонує дві можливості участі в ініціативі. Перша – подати заявку на отримання гранту і в разі її успішності автоматично стати учасником заходу у Страсбурзі. Другий – податися лише на участь у конференції та воркшопах. Докладніше про умови участі:

<https://detector.media/mozhlyvosti-dlya-media/article/249444/2026-05-01-rada-ievropy-ogolosyla-konkurs-proiektiv-dlya-borotby-z-dezinformatsiieyu-sered-molodi/>

Регіональна культурна політика

Митців Рівненщини відзначили обласними стипендіями і грантами

У Рівненській області відзначили митців і представників творчої молоді, вручивши сертифікати на обласні стипендії. Упродовж року 10 митців отримуватимуть щомісячну стипендію в розмірі 2 тисяч гривень. Серед стипендіатів – співачки Д. Бугайчук і Т. Поліщук, художники В. Горошко, М. Котяй і Н. Пушкар, фотохудожник О. Харват, письменниця С. Гудовсек, різьбяр по дереву І. Петрук, режисерка Т. Позняк та керівниця фольклорних колективів Р. Цапун. Крім того, отримали обласні гранти по 50 тисяч гривень на реалізацію творчих проєктів Н. Демедюк і А. Майборода. Підтримку надано проєктам «Майстри слова. Рівненщина» та Всеукраїнському фестивалю народної хореографії «Польковий розмай». Також обласну премію у галузі охорони культурної спадщини імені Ігоря Свешнікова (25 тисяч гривень) присуджено Ю.-В. Нікольченку. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/1069249-mitciv-rivnenshhini-vidznacili-oblasnimi-stipendiami-i-grantami>

Благодійність

Курган & Agregat і «Трибуна Героїв» випустили дроп пам'яті загиблих фанатів. – Жанна Ропасва

Гурт Курган & Agregat разом із фондом «Трибуна Героїв» запустили благодійний дроп, присвячений пам'яті загиблих футбольних фанатів, які

захищали Україну. Проєкт поєднує стріт-культуру, музику та пам'ять – і, за словами команди, виходить за межі звичного мерчу. Фонд «Трибуна Героїв» займається документуванням історій ультрас, які загинули на війні, а також підтримкою їхніх родин. У новій колекції пам'ять про них інтегровано через сенси та повсякденний контекст. Ідейною основою дропу став рядок із пісні «Палеозой»: «Той, хто витримує – не прийме волю ворога. Віддасть повністю себе». У команді проєкту називають цю фразу формулою стійкості покоління, яке вийшло з фанатських секторів і стало на захист країни. Речі створено для щоденного носіння – як спосіб зробити пам'ять частиною повсякденного життя, а не окремим меморіальним жестом. Увесь прибуток від продажу дропу передадуть на підтримку родин загиблих ультрас. Передзамовлення вже відкрито на Instagram-сторінці фонду. Джерело:

<https://bit.ua/2026/05/kurgan-agregat-i-trybuna-geroyiv-vypustily-drop-pam-yati-zagyblyh-fanativ/>

Фестивалі

Вийти з фольклору: що насправді означає культурна присутність України в Європі. – Лесь Виноградов

«Організувати українську подію за кордоном не так і складно. Рецепт відомий: зібрати таку-сяку культурну програму, підібрати символічну дату – роковини повномасштабного вторгнення, роковини Чорнобильської катастрофи тощо, домовитися з місцевою владою про локацію, покликати друзів України – і вуаля. Залежно від місця проведення й інформаційного тла на подію збереться від кількох десятків до кількох тисяч людей, зі сцени буде вимовлено багато правильних слів, а на пам'ять лишиться чимало гарних фото. Таких подій по всьому світу українці організували за останні роки сотні, якщо не тисячі. На ці події приходять не лише українці, а й багато місцевих. Тому що для більшості європейців те, що росія чинить в Україні, є очевидним злом. Тож багато людей готові прийти раз на рік на українську подію, щоб висловити свою підтримку. Бо так правильно. Чи потрібні такі події Україні, щоб про нас не забували у світі? Безперечно. Чи сприяють вони кращому розумінню України серед іноземних аудиторій? Практично ні. Адже крім гасел і миттєвої моральної сатисфакції такі заходи рідко пропонують щось глибше. Щось таке, що викличе у неукраїнців не лише бажання поплескати себе по плечу, а й шире зацікавлення. Щось, що залишиться з ними надовго. І отут починаються труднощі. Справді, зацікавити іноземну аудиторію вже не так легко. Бо раптом із символічної жертви найбільшої війни в Європі з часів Другої світової українці стають рядовими учасниками поля культурного виробництва на рівні з місцевими дієвцями – і поле це дуже конкурентне. Більше того, це поле давно пропрацьоване росіянами, і зайти у нього з українською культурою без колоніального багажу є тим ще викликом. Не тому, що українська культура гірша, а тому, що про неї досі майже нічого не знають у відриві від російських наративів. Я повернувся з European Festival: Ukrainian Spring із оберемком вражень. Я відвідав дев'ять подій – концерти, кінопоказ, дискусію й виставку – і розповісти про кожну з них у цій статті буде неможливо... Хочу дещо змінити

оптику й розглянути фестиваль і діяльність Українського інституту в Швеції як кейс культурної репрезентації України у світі. Щоб зрозуміти, скільки праці й часу насправді коштує організувати такі українські події за кордоном, варто заглянути за лаштунки, на внутрішню кухню. А там, можливо, вдасться вивідати у шефа секретний рецепт...». Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/yak-ukrajinski-kulturni-podiji-zminyuyut-spriynyattyu-ukrajini-u-sviti-314748/>

Театр

«Січеславна-2026» запрошує на фінальні покази. – Віолетта Луньова

16–24 травня у Дніпрі, Запоріжжі, Кам'янському та Кривому Розі відбудеться фінал XXXI Фестивалю-конкурсу на найвищу театральну нагороду регіону – «Січеславна та Надія Січеславни». До фінальної афіші увійшло 14 вистав. Цього року до творчого змагання долучилися колективи з сусідніх Запорізької та Кіровоградської областей. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/90274/sicheslavna-2026-zapros Huye-na-finalni-pokazy/>

У Луцьку показали «Озерний вітер»: волинська містика ожила на сцені. – Наталія Сень

У Луцьку відбулася прем'єра вистави «Озерний вітер» – сценічного переосмислення одного з найатмосферніших творів Ю. Покальчука. Постановка театру «Гармидер», режисерка – Р. Порицька. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/1069452-u-lucku-pokazali-ozernii-viter-volinska-mistika-ozila-na-sceni>

Хореографічне мистецтво

У Хмельницькому встановили рекорд із наймасовішим подільським танцем. – Дарина Рубан

У Хмельницькому встановлено рекорд України з наймасовішого виконання подільського танцю. 888 учасників танцювали «Краков'як» у єдиному колі. Рекорд присвятили Міжнародному дню танцю, а сама ініціатива проходила в межах регіонального мистецько-хореографічного проекту «Поділля танцює». Долучилися хореографічні колективи з Хмельниччини, Вінниччини, Рівненщини, Дніпропетровщини, Львівщини, Волині, Тернопільщини, Чернівецьчини та міста Києва. Докладніше:

<https://shotam.info/888-uchasnykiv-u-koli-u-khmelnyskomu-vstanovyly-rekord-iz-naymasovishym-podilskym-tantsem/>

Візуальні мистецтва

Де дивитися на українське мистецтво у травні: добірка виставок в Україні, Італії та Польщі. – Анастасія Курінська

Добірка нових виставок українського мистецтва, які можна відвідати у травні в Києві, Львові, Полтаві, Харкові, Любліні та Венеції. Це: «Абракадабра» у Національному музеї імені Андрея Шептицького (Львів), «Nos est corpus

meum» у галереї «Лабіринт» (Люблін, Польща), «Вавилон. Точка перетину» у PEN Ukraine (Київ) тощо. Докладніше:

<https://suspihne.media/culture/1303235-de-divitisa-na-ukrainske-mistectvo-u-travni-dobirka-vistavok-v-ukraini-italii-ta-polsi/>

Українська ілюстраторка створила обкладинку для Guardian до 40-річчя Чорнобиля. – Олеся Бойко

У номері за 1 травня 2026 року британський тижневик виніс на обкладинку тему Чорнобиля та супроводив її спеціальним репортажем про нинішній стан пошкодженого укриття над четвертим реактором. Артдиректором обкладинки став Ендрю Стокс. Створила її українська ілюстраторка М. Фоя. Докладніше:

<https://chytomo.com/n-weekly-do-40-richchia-chornobylskoi-katastrofy/>

У Львові відкрилась виставка «Текстиль малих форм». – Катерина Сліпченко

В артцентрі «Дзига» експозиція мінітекстилю об'єднала близько ста митців з усієї України. Малий формат дозволяє створити максимально насичене художнє висловлювання. Це концентрована форма, що відкриває широке поле для експерименту. Представлено роботи О. Парути-Вітрук, Н. Шимін, Н. Пікуш та багатьох інших. Експонується не лише класичний гобелен (хоча можна побачити і такі роботи). Також є твори, виконані у класичному та авторському виконанні різного тематичного спрямування, де як текстиль можуть бути використані скло, рослини та навіть гільзи. Докладніше:

https://zaxid.net/tekstil_malih_form_predstavili_na_dzizi_foto_vistavki_n1636044

У Львові до 80-річчя видатного майстра нефігуративного живопису Анатолія Криволапа з Києва покажуть його «Першообрази». – Ярина Коваль

7 травня у Національному музеї у Львові імені Андрія Шептицького відкриють виставковий проєкт «Першообрази», приурочений до 80-річчя А. Криволапа. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/kultura-u-lvovi-do-80-richchya-vidatnogo-maystra-nefigurativnogo-zhivopisu-anatoliya-krivolapa-z-kieva-pokazhut-yogo-pershoobrazi>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Якою вийшла нова документальна стрічка про Революцію Гідності «Машина часу Майдан»: розповідає режисер. – Анастасія Курінська

В. Тихий, режисер документального фільму про події Революції Гідності «Машина часу Майдан», світова прем'єра якого відбудеться на міжнародному конкурсі Sheffield DocFest, розповідає, чим особлива стрічка і яку мету вона переслідує. Докладніше:

<https://suspihne.media/culture/1303217-akou-vijsla-nova-dokumentalna-stricka-pro-revoluciu-gidnosti-masina-casu-majdan-rozpovidae-reziser/>

Ретроспектива українського кіно. У Довженко-Центрі покажуть стрічки 1990-х – які саме?

Ретроспективу почнуть з кількох фільмів, знятих у період Перебудови, що була завершальним етапом існування Радянського Союзу, поштовхом до масового невдоволення й протестів та прелюдією до незалежних 90-х, говорять у Довженко-Центрі. Ці покази логічно продовжать «Культурфільм „Чорнобиль-40”», бо Чорнобильська катастрофа стала однією з символічних точок незворотності і переходу. Присвячена 35-річчю незалежності, ретроспектива відкриється фільмом «Самотня жінка бажає познайомитися» (1986) В. Криштофовича. Показ відбудеться 6 травня. Джерело:

<https://bit.ua/2026/05/retrospektyva-ukrayinskogo-kino-u-dovzhenko-tsentri-pokazhut-strichky-1990-h-yaki-same/>

«Масштаб усвідомив, одягнувши форму». Юрій Дунай про дебютний фільм «Втомлені», ПТСР та прірву між фронтом і тилом. – Анна Железняк

7 травня в українській прокат виходить повнометражна психологічна драма «Втомлені». Це режисерський дебют Ю. Дуная, який раніше випустив не одну стрічку як оператор-постановник. Серед них – «Сентиментальна подорож до планети Параджанова», «Черкаси», «Babylon'13». У 2025 році Дунай доєднався до лав ЗСУ і роботу над «Втомленими» завершував уже будучи військовим. Фільм розповідає про ветеранів Любу та Андрія, які намагаються упоратися з фізичними та психологічними травмами, які завдає війна. Картина зосереджується на темі невидимих травм та процесі відновлення військовослужбовців. В інтерв'ю Дунай розповідає про фільм, зокрема про те, хто є прототипом головних героїв, наскільки складною для дослідження є тема ПТСР, як Д. Сова зміг поєднати зйомки з військовою службою та наскільки самому режисеру приготився у роботі над картиною його власний військовий досвід. Докладніше:

<https://www.radiosvoboda.org/a/film-vtomleni-veterany-ukrainske-kino-dunay/33745003.html>

Від кінотеатрів – до кожного глядача: по ТБ покажуть 4 найгучніші українські кінопрем'єри останніх років

Щоп'ятниці протягом травня в ефірі каналу ICTV2 виходитимуть українські стрічки останніх років. Йдеться про антирадянський горор «Каховський об'єкт» (2025) режисера О. Тараненка, воєнну драму «Буча» (2024) С. Тиунова, трилер «Мишоловка» (2024) С. Касторних і науково-фантастичну трагікомедію «Ти – Космос» (2024) П. Острікова. Старт – 8 травня. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/po-tb-pokazhut-4-naihuchnishi-ukrainski-kinopremiery-ostannikh-rokiv/>

Фільм «раша гудбай» вперше покажуть на телебаченні: коли і де дивитися

Український комедійно-драматичний фільм «раша гудбай» виходить на телебаченні після кінотеатрального прокату та онлайн-релізу. Телепрем'єра відбудеться 16 травня в ефірі телеканалу «1+1 Україна». Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/rasha-hudbai-na-telebachenni/>

Скрябін – на великих екранах. У серпні 2026-го вийде документальний фільм «Кузьма: Страшно веселий»

Документальний фільм про А. Кузьменка «Кузьма: Страшно веселий» вийде в український прокат 13 серпня. Стрічку створює українська студія Knife! Films. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/film-kuzma-strashno-veselyi/>

«Скамер»: кримінал без криміналу, війна без війни. – Андрій Кокотюха

«Або я помиляюся, або на п'ятому році повномасштабного вторгнення в Україні зняли й випустили в прокат багато стрічок, створених без участі Держкіно. Тобто фінансованих не державою. А отже, перманентним критикам, цитата, „бездарних фільмів, на які витрачаються гроші платників податків” і, знову цитата, „патріотичного трешу за наші гроші” поки що нема про що писати в соцмережах. Хоча дехто за інерцією використовує подібні знецінювальні звороти на адресу нових релізів, але то від незнання ситуації. Адже від 2015 року, коли державне фінансування нашого кіновиробництва збільшилося в рази, а епоха фільмів-сиріт змінилася початком відновлення втраченої після розвалу СРСР нашої кіноіндустрії (занепад студій через нульове фінансування з колишнього центру), про інше фінансування, ніж державне, не йшлося. І його практично не було, за винятком „Слуги народу 2” та інших повнометражних комедій виробництва „Студії Квартал 95”. Звідки кошти на незалежне від Держкіно виробництво – поняття не маю і, чесно кажучи, не моє діло. Мене значно більше напружує, що переважна більшість цього незалежного продукту – комедії, зняті здебільшого в одній кімнаті й переважно не смішні. Проте мій одиночний пікет проти такого явища жодним чином не заважає надалі виробляти подібні комедії, бо лише від початку 2026 року на екрани вийшло аж 6 (прописом – шість). Анонсовано ще декілька. Проте поруч є також стрічки інших жанрів, у меншості – але є: „Мишоловка”, „Безвихідь”, „Конотопська відьма”, „Каховський об'єкт”, „Мавка. Справжній міф”, ще кілька. Якість не оцінюю, зате помітна тенденція – наявність воєнного контексту або ж бодай зануреність у нього, спроби влучити в молодіжну аудиторію та чомусь цілковита відсутність трилерів чи бодай просто кримінальних драм. Тож незалежна від наших із вами податків дебютна стрічка Д. Єфремова „Скамер”, яка в прокаті від 26 березня, привертає увагу насамперед позиціонуванням – молодіжна кримінальна драма...». Докладніше у відгуку:

<https://detector.media/kritika/article/249445/2026-05-01-skamer-kryminal-bez-kryminalu-viyna-bez-viyny/>

Чорнобиль 40 років потому: розсекречена деградація. – Андрій Кокотюха

Відгук на фільм А. Галімова «Чорнобиль» із багатосерійного проекту «Реальна історія», прем'єру якого показав 26 квітня «Київстар ТБ». Докладніше:

<https://detector.media/kritika/article/249468/2026-05-02-chornobyl-40-rokiv-potomu-rozsekrechena-degradatsiya/>

«Кіллхаус»: справжній бойовик про війну з рефlekсами замість рефlekсій. – Ігор Кромф

«У прокат вийшов мілітарі екшн „Кіллхаус” Л. Левицького – грандіозний бойовик про російсько-українську війну, який увібрав історії реальних операцій Третьої штурмової бригади, Центру спеціальних операцій А СБУ та спецпідрозділів Головного управління розвідки Міноборони. Творці фільму позиціонують „Кіллхаус” як перший ігровий фільм, у якому застосували знімання FPV-дромом, і говорять про великі плани – зокрема, про мінісеріальну версію на чотири епізоди й вихід на голлівудські ринки». Автор розповідає, чому амбіції команди цілком відповідають фільму. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/05/01/735362_killhaus_spravzhniy_boyovik_pro.ht ml

Фільм про Ніла Хасевича знімають на Рівненщині: у проєкті бере участь Олександр Терен. – Ірина Киричук

Короткометражний фільм про художника УПА Н. Хасевича створюють на Рівненщині. До проєкту долучилися військові, історики та місцеві митці, а стрічку вибудовують як поєднання історичної реконструкції та сучасних паралелей. У фільмі з'явиться ветеран О. Терен. Також розглядають участь художника і музиканта Ю. Журавля – остаточне рішення залежатиме від його стану здоров'я. Перші зйомки пройшли у селі Розваж, де у 2022 році знайшли колекцію оригінальних гравюр Хасевича. Про це розповів один з організаторів фільму, історик та краєзнавець М. Бендюк. Докладніше:

<https://suspilne.media/rivne/1302091-film-pro-nila-hasevica-znimaut-na-rivnensini-u-proekti-bere-ucast-oleksandr-teren/>

Просвітництво

Як і навіщо художникам писати заповіти?

У річницю загибелі художниці, волонтерки та військовослужбовиці М. Половінко – 5 квітня – Jam Factory Art Center провів лекцію, присвячену мистецькій спадщині, заповіту і практикам роботи з ними в українському контексті. Подія пройшла в межах виставки «Дивлячись у розриви IV», де роботи загиблої художниці експонуються поруч із роботами О. Голосія. Оpubліковано конспект лекції, яку підготувала А. Сегал, кураторка, мистецтвознавиця та координаторка Естейту М. Половінко. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/yak-pracyuyut-iz-mistecckoyu-spadshchinoyu-v-ukrajini-pro-spadok-margariti-polovinko-314747/>

Література. Книговидання

Книжка про причини війни росії проти України отримала канадську відзнаку

Книжка «russia and Ukraine: Entangled Histories, Diverging States» («росія та Україна: переплетені історії, держави, що йдуть різними шляхами») політологинь М. Попової і О. Шевель отримала Book Award від Canadian Association for Ukrainian Studies. На думку журі, авторки переконливо

показують, що після розпаду СРСР Україна і росія, попри спільну й переплетену історію, пішли різними траєкторіями: Україна – у бік демократизації та європейського курсу, росія – у бік автократії та ресоветизації. Книжка спростовує кремлівські пояснення війни через розширення НАТО і пропонує аналіз реальних причин російської агресії. Докладніше:

<https://chytomo.com/knyzhku-pro-rosijsko-ukrainsku-vijnu-nahorodyly-premiieiu-kanadskoi-asotsiatsii-ukrainoznavchych-studij/>

Письменник Андрій Курков отримав польсько-литовську літературну премію Єжи Гедройця. – Анастасія Большакова

Нагороду вручено у Вільнюсі під час щорічного форуму, приуроченого до 120-ї річниці від дня народження публіциста. Куркова відзначено за публічну й літературну роботу під час повномасштабної війни, назвавши його «військовим хроністом України». Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/andriy-kurkov-otrimav-polsko-litovsku-premiyu-imeni-yezhi-gedroyca-314728/>

«Зачарованість злом». Андрій Курков про російську мову в українських школах, «кремлівського кощея» та літературні тренди. – Анна Железняк

Український письменник А. Курков акцентує на зменшенні уваги на Заході до книг про російсько-українську війну. Але, зауважує, рівень зацікавленості українською темою «не був зметений» інтересом до книжок, скажімо, про Газу чи Іран. На переконання автора, сьогодні Україна вже не сприймається як «жертва», а стає «експортером військової допомоги», що несе в собі нові виклики. В інтерв'ю він розповідає, чому не може вийти за межі воєнної тематики, над чим працює зараз та про культурні тренди. Докладніше:

<https://www.radiosvoboda.org/a/andrii-kurkov-literatura-kultura-mova/33745233.html>

Видавнича асоціація почала публікувати рейтинг продажів в українських книгарнях. – Марина Пилипенко

Президент Української видавничої асоціації А. Біденко повідомив: «Ми в УВА почали робити те, чого давно бракувало ринку, – збирати й публікувати публічні дані про продажі книжок. Перший крок – квітневі рейтинги чотирьох великих мереж: КнигоЛенд, Vivat, КСД і Readeat. Це ще не „зріз усього ринку” – і важливо це чесно визнавати. Але навіть ці дані вже показують кілька важливих речей». По-перше, за його словами, у масовому сегменті стабільно домінує перекладна література – трилери, романтична проза, фентезі. По-друге, мережі з власними видавництвами (як Vivat чи КСД) очікувано продають передусім свої книжки, але подекуди видання виходять за межі однієї мережі. «Перетини між мережами. Їх небагато, але вони є. Це означає, що певні „хіти” справді працюють на ширшу аудиторію, а не лише в межах окремої мережі», – зауважив Біденко та додав, що в подальшому вибірку буде розширено за рахунок нових мереж та незалежних книгарень. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/249472/2026-05-02-vydavnycha-asotsiatsiya-pochala-publikuvaty-reytyng-prodazhiv-v-ukrainskykh-knygarnyakh/>

Видавнича асоціація збрала публічні дані про продажі книжок: що українці купували у квітні. – Влада Колодій

Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1303979-vidavnica-asociacia-zibrala-publicni-dani-pro-prodazi-knizok-so-ukrainci-kupuvali-u-kvitni/>

Музейна справа

Десятиліттями зберігали в еміграції: в Україну повернули велику колекцію артефактів УНР. – Микита Кишиневський

До Національного музею історії України передано колекцію артефактів та архівних матеріалів часів Української Народної Республіки. Історичну спадщину десятиліттями зберігала в еміграції Українська вільна академія наук у Канаді. Загалом із Канади до України перевезено понад 1500 музейних предметів та 123 коробки архівних документів і світлин. Серед унікальних експонатів, які вже презентовано в Києві: прапор-штандарт Другого Уманського полку кінних запорожців; прапорці з автомобіля Головного Отамана Симона Петлюри; паспорт полковника Армії УНР Олександра Вишнівського; полкова сурма 4-го кінного полку 4-ї Київської стрілецької дивізії; оригінальні ілюстрації Миколи Битинського, що документують вигляд тогочасного війська. Повернення колекції стало поштовхом до модернізації Національного музею історії України. Інституція підписала меморандум із Фундацією Пилипа Орлика, яка профінансує створення сучасних виставкових просторів та підтримку нових форматів взаємодії з аудиторією. Уже наприкінці травня в оновленому музейному просторі відкриють виставку «ШЛЯХ ГЕРОЇВ. Пам'яті Симона Петлюри», присвячену до 100-х роковин загибелі Голови Директорії УНР. Саме повернуті з Канади артефакти стануть основою цієї експозиції, і більшість із цих речей українці зможуть побачити наживо вперше. Джерело:

<https://shotam.info/desiatylittiamy-zberihaly-v-emihratsii-v-ukrainu-povernuly-velyku-kolektsiiu-artefaktiv-unr/>

У Львові відкриють виставку архівних фото з прифронтового села на Запоріжжі. – Вікторія Ейсмунт

У Львові 2 травня стартувала виставка «Мирне Поле. Сільська фотографія» – фотографічний спадок прифронтового села Терсянка на Запоріжжі. На світлинах зафіксоване побутове життя селян у 1950–1960-х роках, яких знімав місцевий фотограф-аматор О. Панов. Його фотоплівки знайшла команда ГО «Гуляйпільські старожитності», яка займається евакуацією цінних експонатів. Виставка експонуватиметься по 5 липня у публічно-історичному просторі «Після тиші». Докладніше:

<https://zaxid.net/u-lvovi-vidkriyut-vistavku-arhivnih-foto-z-prifrontovogo-s-ela-tersyanka-na-zaporizhzi-n1635957>

У Миколаєві створюють онлайн-колекцію індустриальної спадщини Півдня України. – Дарина Рубан

Миколаївський обласний краєзнавчий музей, обласний художній музей імені Верещагіна та Музей суднобудування і флоту об'єднують свої колекції в

єдину базу даних. Цифрові копії завантажуть на двомовну платформу «Цифрова спадщина Миколаєва» – українською та англійською мовами. До колекції увійдуть виробничі альбоми, перші фотовідбитки та поштові листівки. Також оцифрують інструменти робітників, особисті речі промисловців-миколаївців, картини з побутовими сценами та рідкісні друковані видання про історію міста. Проєкт реалізує платформа MY AR у межах програми MUSEUM FUTURES від RIBBON International та Мистецького арсеналу. Докладніше:

<https://shotam.info/u-mykolaievi-stvoriuiut-onlayn-kolektsiiu-industrialnoi-spadshchyny-pivdnia-ukrainy/>

Вивезла пісні з окупації. Як врятували унікальні етнозаписи з Донеччини. – Мар'яна Сич

«„Вони вже такі «бойові», проїхали багато кілометрів», – так про касети з фольклорними записами розповідає переселенка з Донеччини Л. Поліщук. Спершу їй вдалося вивезти їх через російські блокпости з Донецька, а після початку повномасштабної війни – з Добропілля. На майже сотні касет – обрядові та ліричні пісні, які впродовж років від бабусь у містах та селах Донеччини записувала етномузикологиня О. Тюрікова. Нині більшість цих населених пунктів – окуповані. Частину записів уже вдалося оцифрувати в лабораторії музичної етнології у Львові – у місті, де Поліщук знайшла прихисток. На касетах – пісні у багатоголосому виконанні, в автентичній, давній манері співу, притаманній цьому регіону, і записані в єдиному примірнику, каже музикознавець. І додає: сьогодні ці записи – не просто голоси Донецької області, а цілий пласт нематеріальної спадщини, який можна було б втратити...». Докладніше:

<https://www.radiosvoboda.org/a/pereselenka-vyvezla-z-donetska-sotnyu-kaset-z-folklorom/33744465.html>

Охорона культурної спадщини

Суд зобов'язав Франківську РДА розробити паспорт унікального поселення бронзової доби. – Андрій Міцкевич

Івано-Франківський окружний адмінсуд визнав протиправною бездіяльність місцевої РДА і зобов'язав адміністрацію внести до Державного земельного кадастру інформацію про межі і режими використання території пам'ятки археології «Старуня І». Йдеться про багатошарове поселення площею 3 га в селі Старуня Богородчанської громади, яке охоплює періоди історії від мезоліту до бронзової доби. Об'єкт виявлено під час археологічних досліджень у 1976–1985 роках. На його території є близько 5 тис. кам'яних артефактів: від знарядь праці та зброї до унікальних виробів культури шнурової кераміки. Статус пам'ятки археології національного значення поселення «Старуня І» отримало у 1984 році, а в 2009-му об'єкт внесено до Державного реєстру. Докладніше:

https://zaxid.net/sud_zobovyazav_ivano_frankivsku_rda_rozrobiti_pasport_u_nikalnogo_poselennya_bronzovoyi_dobi_n1636055

Міжнародне співробітництво

У престижному інституті Бразилії відкрили «Українську книжкову полицку» з виданнями про війну. – Микита Кишиневський

У Бразильському інституті освіти, розвитку та досліджень (IDP) офіційно запрацювала «Українська книжкова полицка». В цьому закладі формується нове покоління управлінців, які не заангажовані архаїчними теоріями та ідеологіями. Це має підвищити видимість української ідентичності та суб'єктності в регіоні. Докладніше:

<https://shotam.info/u-prestyzhnomu-instytutu-brazylui-vidkryly-ukrainsku-knyzhkovu-polychky-z-vydanniamy-pro-viynu/>

Підтримка України у світі

Німецький стиліст зібрав понад 1 млн грн для українських операторів дронів. – Микита Кишиневський

Німецький фешн-дизайнер та стиліст Франк Петер Вільде успішно завершив благодійну кампанію «Вільний Крим». Завдяки ініціативі вдалося зібрати близько 1,2 мільйона гривень для фінансування спеціально обладнаного мікроавтобуса для операторів СБС. Докладніше:

<https://shotam.info/nimetskyu-stylist-zibrav-ponad-1-mln-hrn-dlia-ukrainskykh-operatoriv-droniv/>

«Перш ніж померти, я хочу хоч раз ступити на землю Криму»: Франк Вільде про Крим. – Крістіна Черновалова, Ольга Стрільчук

З перших днів повномасштабного вторгнення німецький стиліст та дизайнер Франк Вільде почав публікувати у своїх соцмережах «ліфтолуки» на підтримку України. Тепер він збирає кошти та привозить до Києва евакуаційні автівки. В інтерв'ю розповідає, чи змінилося ставлення німців до українсько-російської війни, у чому полягає його менторство над кримським художником Б. Зізою та які успіхи з вивчення української мови. Докладніше:

<https://suspilne.media/crimea/1301179-pers-niz-pomerti-a-hocu-hoc-raz-stupiti-na-zemlu-krimu-frank-vilde-pro-krim/>

Україна закликала переглянути рішення показати фільм «росіяни на війні» у Швейцарії. – Поліна Горлач

Посольство України у Швейцарії висловило занепокоєння через запланований показ документального фільму «russians at War» («росіяни на війні») російсько-канадської режисерки А. Трофімової у межах заходів 1.-Mai-Fest, запланованого на 1 травня в Цюриху. У посольстві наголосили, що показ стрічки створює ризики поширення наративів, які «об'єктивно працюють на користь держави-агресора». За оцінками компетентних органів України та міжнародних партнерів, фільм є елементом російської пропаганди. У посольстві також нагадали, що Служба безпеки України розпочала кримінальне провадження щодо Трофімової за ознаками злочину, передбаченого частиною 3

статті 436-2 Кримінального кодексу України – про виправдання та визнання правомірною збройної агресії росії проти України. Також зафіксовано порушення нею українського законодавства у зв'язку з незаконним в'їздом на тимчасово окуповані території. Крім того, Мінкульт вніс режисерку до Переліку осіб, які становлять загрозу національній безпеці України. «У цьому контексті навіть супровідні пояснення чи дискусії не нівелюють ризиків легітимізації пропагандистських матеріалів та їхнього впливу на суспільну думку. Вважаємо, що свобода вираження не повинна використовуватися як інструмент для поширення дезінформації та виправдання агресії», – йдеться у заяві.

Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1303181-ukraina-zaklikala-pereglanuti-risenna-pokazati-film-rosiani-na-vijni-u-svejcarii/>

Латвійські митці запустили акцію протесту проти участі росії на Венеційській бієнале. – Анастасія Большакова

Латвійський центр сучасного мистецтва разом з Національним павільйоном Латвії запускає акцію протесту проти участі росії у Венеційській бієнале. Ініціатива має назву Death in Venice і триватиме протягом усього періоду бієнале, до 22 листопада. Команда латвійського павільйону Untamed Assembly: Backstage of Utopia закликає відвідувачів Венеції відвідати бієнале з тематичним символом. Художник Кріш Салманіс спеціально для цієї акції створив вільний для використання дизайн. Його можна завантажити безкоштовно на сайті Латвійського центру сучасного мистецтва і надрукувати на одязі або будь-яких інших носіях. У цьому дизайні логотип бієнале змінено на образ кремлівської стіни. «У цьому контексті червоний колір у емблемі бієнале набуває зовсім іншого значення – він стає нагадуванням про кров, насильство та ціну, яку платять ті, чию реальність ця інституційна „нейтральність” воліє ігнорувати», – йдеться в дописі. Назва Death in Venice – це пряма відсилка до повісті «Смерть у Венеції» Томаса Манна. У сюжеті йшлося про занепад епохи й цінностей, а також про спробу влади міста замовчати справжні проблеми. Учасників акції просять ділитися фото й відео в соцмережах із хештегами #biennalearte2026 та #deathinvenice2026, а також позначати Латвійський павільйон і Центр сучасного мистецтва. Організатори планують поширювати ці матеріали як частину спільної позиції гостей та митців.

Джерело:

<https://life.pravda.com.ua/culture/latviyski-mitci-zapustili-akciyu-protestu-proti-uchasti-rosiji-na-veneciyskiy-biyenale-314746/>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm